

Gemeente Zandvoort
T.a.v. de heer H.M. Steveninck
Postbus 2
2040 AA ZANDVOORT

Rotterdam : 21 februari 2006
Referentie : JS/AV/007
Betreft : Burgerparticipatie rond wijkbudgetten en/of gemeentebegroting
Doorkiesnummer : 010-2825070
E-mail : singelenberg@sev.nl

Geachte heer Steveninck,

In de aanloop naar de lokale verkiezingen willen de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting en de stichting Agora Europa een experimentvoorstel onder uw aandacht brengen waarvoor momenteel een voorstudie wordt uitgevoerd in de gemeente Hoogeveen. Wij willen graag meer gemeenten oproepen zich hierbij aan te sluiten. Het gaat om het volgende:

Het doel is het vergroten van de betrokkenheid van de bevolking bij de lokale besluitvorming over de gemeentebegroting en het verhogen van de leefbaarheid in wijken en dorpen.
Hiertoe wordt geëxperimenteerd met verregaande decentralisatie van budgetten naar wijken en dorpen en met vormen van directe democratie rond de voorbereiding van de gemeentebegroting.

In de (vrijwel) voorbije bestuursperiode is in diverse gemeenten ervaring opgedaan met het ontwikkelen van wijkgebonden budgetten en in enkele gemeenten zijn experimenten uitgevoerd met directe besluitvorming door burgers over (een deel van)de begroting. Deze ervaringen zijn bemoedigend. Zij worden in de bijgaande notitie, waarin ook de voorlopige opzet van het projectvoorstel wordt beschreven, kort toegelicht.

We gaan in de experimentsituaties uit van twee sporen die tegelijk of afzonderlijk kunnen worden ontwikkeld.
Enerzijds gaan we uit van substantiële wijkbudgetten, die ontstaan door het "poolen" van alle bestaande middelen (geld en menskracht) die vanuit de gemeente, maar ook vanuit maatschappelijke organisaties zoals woningcorporaties en welzijnsinstellingen worden besteed op wijk-, buurt- en dorpsniveau. De bewoners van een wijk, buurt of dorp stellen hun eigen prioriteiten m.b.t. de besteding van deze middelen. Hiervoor kunnen verschillende werkvormen en instrumenten worden gebruikt (wijkpanels, buurtrechten, wijkaandelen, beursmethode of veilinghuis e.d. In het kader van het SEV programma "Keer de verloedering"gaat het vooral om bestedingen in de sfeer van wonen, beheer, welzijn, sociale programma's en leefbaarheid.

Anderzijds gaan we uit van het betrekken van de bevolking bij het opstellen van de prioriteiten in (delen van) een programbegroting, zoals die in steeds meer gemeenten de afgelopen jaren is ontwikkeld. Daarbij wordt de bevolking als geheel geraadpleegd bij het doen van voorstellen voor projecten en plannen die een plaats zouden kunnen krijgen in de programbegroting en in de besluitvorming over deze begroting.

Postbus 1878 | 3000 BW Rotterdam || Kruisplein 25 R | 3014 DB Rotterdam
Telefoon 010 282 50 50 | Fax 010 411 42 11 | E-mail sev@sev.nl | www.sev.nl
Bank BNG 28.50.32.763 | Postbank 5191845 | KvK Rotterdam 41130202 | btw NL 71.89.084.B01

Verkennende becijferingen maken duidelijk dat het hier kan gaan om een substantieel deel van het politiek vrij beïnvloedbare deel van de begroting (25 a 35%). Ook voor deze benaderingswijze zijn verschillende instrumenten en werkvormen denkbaar, zoals het werken met representatieve focusgroepen, een huis-aan-huis raadpleging, een opiniewijzer die wordt toegezonden aan een representatieve steekproef of een (meerkeuze)referendum.

Ons doel is de komende jaren ervaringen op te doen met verschillende werkvormen en instrumenten om na enkele jaren vast te kunnen stellen welke instrumenten het beste kunnen worden ingezet bij welke aanvangssituaties c.q. streefdoelen.

In bijgaande notitie kunt u meer lezen over de opzet van het project. Indien u belangstelling heeft om deel te nemen aan dit project of meer informatie wenst over het project dan kunt u contact verzoeken wij u dat via een email of telefoontje te laten weten aan één van de twee volgende personen:
eisse.kalk@agora-europe.org (tel. 020 – 638.0558 of 06 – 516.09.336)
singelenberg@sev.nl (Jeroen Singelenberg, tel. 010 –2825070)

Met vriendelijke groet,

René Scherpenisse
directeur SEV

Met vriendelijke groet,

Eisse Kalk
Directeur Agora Europa

OPROEP

Wijkbudgetten voor bewoners en begroting opstellen met bewoners: Welke nieuwe raadsleden en wethouders durven dit echt aan?

Jaarlijks betalen alle burgers hun belastingen. Dat geld wordt beheerd door de rijksoverheid. Een deel ervan gaat via het Gemeentefonds naar de gemeenten. Die inkomsten zijn verreweg de voornaamste bron van inkomsten. De gemeenteraad beslist waar dat geld aan wordt besteed. Dat geld is in feite het geld van alle burgers. Daarom is er wat voor te zeggen dat die burgers ook betrokken worden bij de besteding van die gemeenschapsmiddelen.
In een aantal gemeenten is daar een begin mee gemaakt door substantiële wijkbudgetten vrij te maken uit de gemeentebegroting. Bewoners van die wijken beslissen dan over de prioriteiten bij de besteding van die middelen (Deventer, Zaanstad, Breda, Nijmegen zijn goede voorbeelden). In sommige gemeenten doen ook corporaties hier aan mee
Enkele gemeenten hebben in de afgelopen bestuursperiode een experiment opgezet en uitgevoerd waarbij de gehele bevolking zich kon uitspreken over de besteding van een financiële meevaller (bv. Delft, Tiel, Veendam). Weer een andere gemeente (Leersum) heeft de bevolking betrokken bij het opstellen en vaststellen van een investeringsplan voor alle voorzieningen in de komende 15 jaar.

De Stichting Experimenten Volkshuisvesting (SEV) en de stichting Agora Europa hebben ervaringen met het opzetten en begeleiden van projecten waar bewoners zelf de prioriteiten bepalen voor investeringen in het woon- en leefmilieu. Op wijkniveau maar ook op gemeentelijk niveau.
Wij zoeken nu gemeenten en corporaties die in de komende bestuursperiode hier een stap verder mee willen gaan en die hun burgers daadwerkelijk willen laten meebeslissen over de besteding van een omvangrijk wijkbudget en/of bij het opstellen van de gemeentebegroting.

Participerend budgetteren
Ons visioen: gemeenten stoppen voor hun beleidsterreinen wonen, voorzieningen, verkeer, leefbaarheid en veiligheid het politiek vrij inzetbare budget -met bijbehorende ambtelijke capaciteit- in één grote pot en verdelen deze vervolgens over de wijken. Volgens een eerste verkenning zou het kunnen gaan om zo'n 25% van de totale gemeentebegroting.
Vervolgens leggen ook woningcorporaties, welzijnswerk en regiopolitie hun wijkbudgetten (inclusief de uren die besteed worden) hier naast.
In de wijken buigt een representatief panel van bewoners en andere belanghebbenden zich over de prioritering. Waar willen we meer aan uitgeven dan nu en waaraan dus minder? Uiteindelijk blijven er een paar varianten over die in een meerkeuze referendum aan de wijkbevolking wordt voorgelegd.
Datzelfde kun je natuurlijk ook doen op het niveau van de gemeente als geheel. Zowel voor de jaarlijkse begroting als voor het meerjareninvesteringsplan.

Hoe kan dat?l
SEV en Agora Europa zijn betrokken bij een eerste proef in de gemeente Hoogeveen waar de gemeente, de corporaties en de politie en het welzijnswerk overwegen zo'n omvangrijk wijkbudget te gaan creëren en bewoners over willen laten beslissen.
Dat het precies zo zal gaan als in bovengeschetst visioen staat overigens nog niet vast.
In februari 2006 worden de belangrijkste knopen doorgehakt.

Er moeten nog allerlei praktische vragen worden beantwoord zoals:

- Welke onderdelen van de gemeentebegroting kunnen hiervoor worden ingezet en wanneer is een begrotingspost wettelijk gezien ook voor een ander beleidsdoel inzetbaar?
- Gaat de ambtelijke uitvoerende capaciteit mee met het geld, ook als dat zou betekenen dat bepaalde beleidsambtenaren zich dan met andere onderwerpen bezig moeten gaan houden?
- Welke gelden en welke menskracht zijn bij de woningcorporatie te koppelen aan complexen en wijken? (Beheer, onderhoud, leefbaarheid). En hoe zit dat bij de politie en het welzijnswerk
- Wie vertegenwoordigt precies "de wijk"? De actieve bewoners, ook de actieve werkers en ondernemers, of een steekproefpanel uit de bevolking? Hoe zorgen we dat alle bevolkingsgroepen meedoen?
- Moet er een wijkmanager en een wijkwethouder komen bij het wijkbudget?
- Hoe regel je de samenwerking tussen gemeente, corporaties, politie en welzijnswerk
- Moeten we een meerkeuze referendum of een draagvlakpeiling houden onder de hele bevolking om de prioritering te bevestigen?

Als hulpmiddel bij prioritering ontwikkelt de SEV in de eerste helft van 2006 samen met het SCP en de Atlas voor Nederlandse gemeenten de *Kanskaart van Nederland.*
Met behulp van dit instrument kan tot op postcodegebied (ca 4000 inwoners) de voorsprong of achterstand worden afgelezen op 22 dimensies van wijk, woningen en sociale ontwikkeling.

Wie durft en wie wil?

Gevraagd: raadsleden, wethouders en corporatiebestuurders die het aandurven om een deel van hun beslissingsmacht te decentraliseren en te delegeren aan de (wijk)bevolking-met inachtneming van bepaalde spelregels.

In maart 2006 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Daarna begint de lente. Een nieuwe lente, een nieuw begin. Wij zoeken een tiental gemeenten en corporaties die de komende bestuursperiode een proeftuin of een experiment willen inrichten om bewoners medezeggenschap te geven over de aanwending van gemeenschapsmiddelen

Bij voldoende belangstelling zorgen SEV en Agora Europa voor een team van deskundigen dat de voorbereiding en invoering van zo'n proef gaat begeleiden. Betrokken gemeenten en corporaties moeten wel bereid zijn daar zelf wat geld en capaciteit voor uit te trekken.

Raadsleden, wethouders en corporatiebestuurders die hiervoor voelen kunnen contact opnemen met:

Agora Europe
T.a.v. de heer Eisse Kalk
Entrepotdok 19A
1018 AD AMSTERDAM
Tel: 020-6380558

SEV
T.a.v. de heer Jeroen Singelenberg
Kruisplein 25 R 6e
3014 DB ROTTERDAM
Tel: 010-2825070

December 2005.